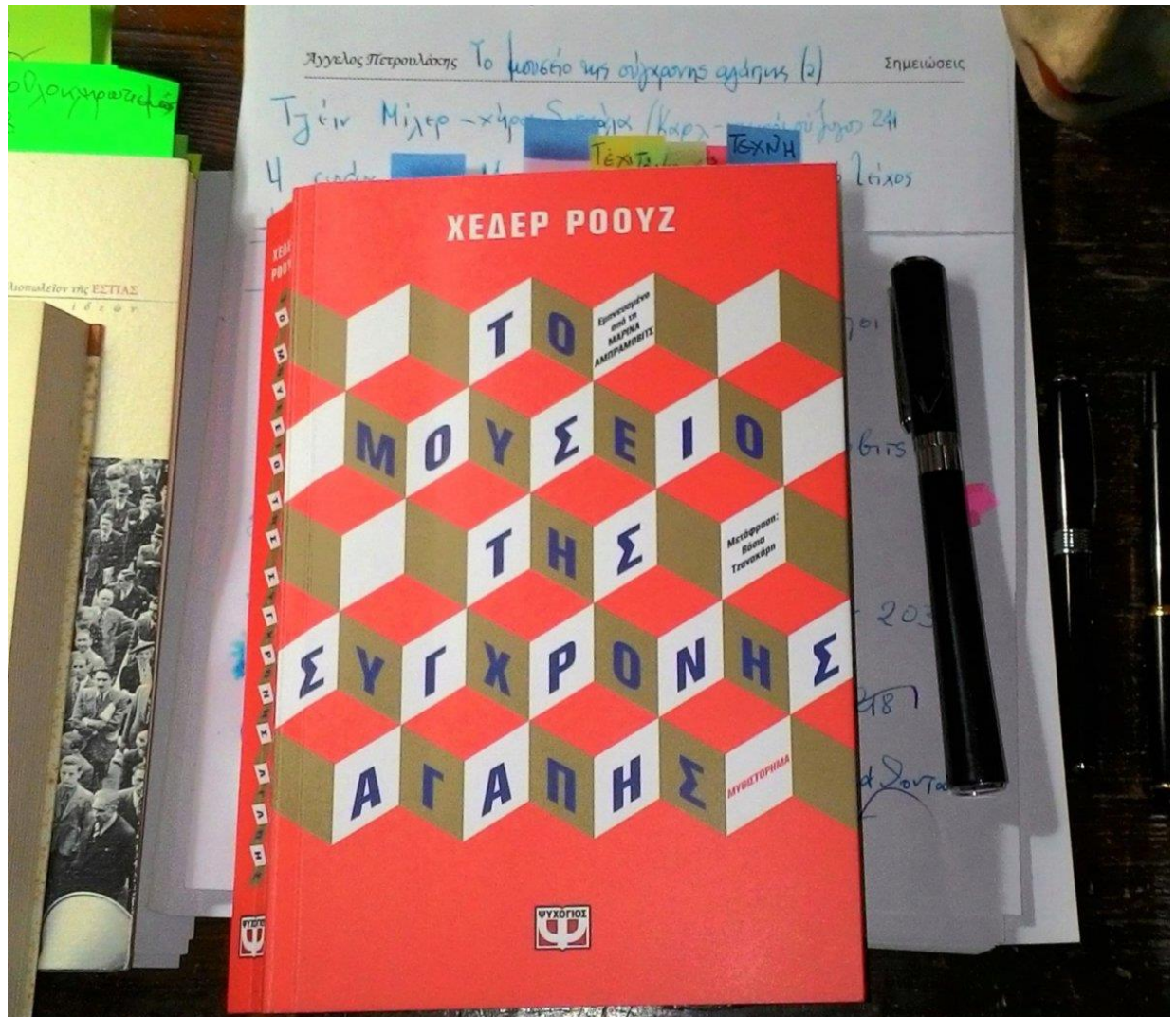

Όταν η αγάπη είναι μια έρημη χώρα...

Ημερομηνία: 8 Φεβρουαρίου 2019

Γράφει ο Άγγελος Πετρουλάκης

Χέδερ Ρόουζ: «Το μουσείο της σύγχρονης αγάπης»

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Λογοτεχνία τής σύγχρονης Αμερικής, αλλά και της σύγχρονης Τέχνης. Ως αναγνώστης μπορώ να δηλώσω πως βγήκα ιδιαίτερα κερδισμένος από το ταξίδι μου στο μυθιστόρημα της Ρόουζ.

Δεν είναι βιβλιοκριτικός και ούτε θα ήθελα. Μου αρέσει η ανάγνωση ως ξενάγηση σε άγνωστους κόσμους. Συνήθως εκείνο που μετρά στη σχέση μου με το βιβλίο, είναι η συγκίνηση που μου προκαλεί, καθώς σελίδα τη σελίδα φτάνω στο τέλος του. Και από

«Το μουσείο της σύγχρονης τέχνης» βγήκα έντονα συγκινημένος. Θα μπορούσα να πω, και πιο ώριμος.

Βασικός άξονας του βιβλίου η διεθνούς φήμης περφόρμερ Μαρίνα Αμπράμοβιτς (Βελιγράδι, 1946) και η περφόρμανς της «*Η καλλιτέχνης είναι εδώ*», όπως και η αναδρομική της έκθεση στο MoMA της Νέας Υόρκης, που έλαβαν χώρα για 75 ημέρες το 2010 (9/3 – 31/5) και συγκέντρωσαν κοντά ένα εκατομμύριο επισκέπτες, από τους οποίους οι 1.554 κάθισαν ακίνητοι για ώρες απέναντι στην επίσης ακίνητη Αμπράμοβιτς.

Το γεγονός αυτό έδωσε στη συγγραφέα τη δυνατότητα να στήσει μια μυθοπλασία, τόσο για να ερμηνεύσει την προσωπικότητα και τα “γιατί” του έργου της Αμπράμοβιτς, όσο και για να προσεγγίσει την επίδρασή της σ’ αυτούς που αποφάσιζαν να καθίσουν ακίνητοι απέναντί της και να έρθουν, ουσιαστικά, πρόσωπο με πρόσωπο με τον εαυτό τους.

Στο ευρύτερο πλαίσιο της μυθοπλασίας υπάρχει ακόμα ένας βασικός άξονας, που εκφράζει τον κόσμο της Τέχνης, ένας μουσικοσυνθέτης με ιδιαίτερη ενασχόληση τη μουσική κινηματογράφου. Όλος του ο κόσμος είναι η επιτυχία, η αναγνώρισή του, το άγγιγμα της αιωνιότητας μέσω της μουσικής του.

Γύρω του κινούνται σε δευτέρους ή τρίτους ρόλους, άλλα πρόσωπα. Το κυριότερο, η σκιά της συζύγου του, διάσημης στον χώρο της αρχιτεκτονικής, την οποία η συγγραφέας φροντίζει να την αναδείξει μέσα από τριτοπρόσωπες αφηγήσεις και περιγραφές. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της είναι η επίγνωση της ευθύνης της απέναντι στους τρίτους. Είναι αυτή που «*όταν όλα κατέρρεαν, εκείνη ήταν εκεί*». Έχει μάθει να ζει αυτόνομη, έχει ασκηθεί στο ν’ αντιμετωπίζει τον πόνο μόνη της, έχει πλήρη διαίσθηση του χώρου που καταλαμβάνει στη ζωή των άλλων. Για τούτο, όταν η ασθένειά της επιδεινώνεται και αναγκάζεται να εγκλειστεί σε κέντρο αποκατάστασης, εκδίδει δικαστική απαγόρευση ακόμα και να την επισκεφθεί ο μουσικοσυνθέτης σύζυγός της.

Η παρουσία και οι προβληματισμοί που γεννά η παράσταση της Αμπράμοβιτς, θα οδηγήσουν τον μουσικό σε ανασκοπήσεις της ζωής του. Θα προχωρήσει σε μια ενδοσκόπηση για ν’ ανακαλύψει την εγωιστική στάση του τόσο απέναντι στη σύζυγο, όσο και απέναντι στην κόρη του. Η συγγραφέας έντεχνα δείχνει στον αναγνώστη εκείνες τις σημαντικές αποχρώσεις των σχέσεων που μπορούν να φέρουν κοντά ή ν’ απομακρύνουν έναν γονιό από ένα παιδί. Μέσα στην αφόρητη μοναξιά του, ο συνθέτης Άρκι Λέβιν, θα αναζητήσει διεξόδους, παρακολουθώντας τη Μαρίνα Αμπράμοβιτς και τις δοκιμασίες στις οποίες υποβάλλει τον εαυτό της.

Είναι γεγονός πως η Αμπράμοβιτς δεν είναι τυχαίο πρόσωπο στον χώρο της τέχνης της περφόρμανς. Ενσαρκώνει πρώτα απ' όλα μια ματωμένη και βαθιά διχασμένη πατρίδα, την τέως Γιουγκοσλαβία. Εκφράζει, ακόμα, μια πληγωμένη παιδική ηλικία, της οποίας οι πιο έντονες μνήμες φωτίζουν μια μητέρα – πολεμιστή, αφιερωμένη στο αντάρτικο για την ανεξαρτησία της πατρίδας της. Επί πλέον, ομολογεί την είσπραξη μιας άγονης αγάπης, σημαδεμένης από την παρουσία του περφόρμερ Ουλάι.

Ο αναγνώστης θα πληροφορηθεί, μυθιστορηματικά, όλα όσα έκαναν διάσημη την Αμπράμοβιτς, ερχόμενος απέναντι σε μια έντεχνα δουλεμένη μυθοπλασία. Θα καθηλωθεί από τις απόπειρες προσέγγισης του πόνου και της μοναξιάς. Μέσα *«από τα ατελείωτα δάκρυα των ανθρώπων που κάθονταν σ' εκείνη την καρέκλα απέναντι από την Αμπράμοβιτς»*, ίσως δει και τη δική του ζωή να τον καλεί σε ανασκόπηση.

Η περιγραφή του περάσματος του Σινικού Τείχους, με τον Ουλάι και την Αμπράμοβιτς να ξεκινούν από αντίθετες αφετηρίες για να συναντηθούν στη μέση, αφού είχαν διανύσει από 2.500 χιλιόμετρα πεζή (εγχείρημα που κράτησε, με τις γραφειοκρατικές διαδικασίες, οκτώ χρόνια), και εκεί να κάνουν τον γάμο τους, είναι ίσως από τις πλέον συναρπαστικές του βιβλίου, αφού εν τέλει όταν συναντήθηκαν, αντί του γάμου, έδωσαν οριστικό τέλος στη σχέση τους, λέγοντας ένα τελεσίδικο αντίο και αποδεικνύοντας πως, τουλάχιστον για εκείνους, *«η αγάπη ήταν μια έρημη χώρα»*.

Πλέκοντας τη μυθοπλασία, η Ρόουζ, πλάθει και άλλους χαρακτήρες, δημιουργώντας έναν καμβά πλούσιο σε χαρακτήρες.

Η Χιλιάιας Μπριν, ιδιαίτερα επιθυμητή στο αντρικό στοιχείο, που προσπαθεί να γίνει όνομα στο χώρο των κριτικών Τέχνης. Έχει χάσει τον άντρα της, αλλά αυτό δεν τη σημαδεύει, όπως ένα άλλο πρόσωπο, την Τζέιν Μίλερ, που ζει κάτω από το βάρος των αναμνήσεων της δικής της απώλειας.

Η νεαρή Κινέζα, υιοθετημένη και μεγαλωμένη στην Ολλανδία, που κι εκείνη αναζητά έναν προορισμό της ζωής, διαπιστώνοντας *«πως οι περισσότεροι άνθρωποι δεν ήθελαν να κοιτάξουν μέσα τους»*.

Και τέλος η Νέα Υόρκη, με το σύγχρονο πρόσωπο της Αμερικής. Μια πόλη που εκφράζει μια άλλη εποχή, μια πόλη με μια πραγματικότητα ακατανόητη για τον Έλληνα αναγνώστη.

Κλείνοντας *«Το μουσείο της σύγχρονης αγάπης»* έμεινα με το ερωτηματικό αν εν τέλει η λογοτεχνία μπορεί να συμβάλει στο να μην είναι η αγάπη μια έρημη χώρα, αλλά ένα ζωτικό στοιχείο ζωής.